

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут біології, хімії та біоресурсів

(назва інституту/факультету)

Кафедра Землевпорядкування та кадастру
(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Землевпорядне креслення та комп'ютерна графіка в землеустрої

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

Вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Геодезія і землеустрій (землеустрій та кадастр)

(назва програми)

Спеціальність 193 Геодезія та землеустрій

(вказати: код, назва)

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Інститут біології, хімії та біоресурсів

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Казімір Іван Іванович, доцент кафедри землевпорядкування та кадастру,

к.б.н., Мирончук Катерина Василівна, асистент кафедри землевпорядкування та кадастру,

К.С.-Г.Н.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://ibhb.chnu.edu.ua/profile/user/111>

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача (-ів))

Контактний тел. k.myronchuk@chnu.edu.ua

E-mail: k.myronchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=685>

Консультації

Очні консультації: Вівторок – з 9:50 год., 6 год.

Очні консультації, за попередньою домовленістю: Понеділок – 11:30-13:00 год.

Онлайн-консультації: Четвер – 11:30 год.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Вивчення теоретичних та практичних основ побудови креслень та геометричного моделювання, у тому числі і комп'ютерного. **Землевпорядне креслення та комп'ютерна графіка в землеустрої**– дисципліна, що включає у себе нарисну геометрію (теоретичні основи моделювання просторових об'єктів), технічне креслення (складання та читання креслень топографічних карт та схем) та комп'ютерну графіку (розв'язування інженерних задач у землепорядкуванні). Дисципліна базується на “Геометрії”, “Аналітичній геометрії” та в подальшому забезпечує вивчення всіх спеціальних дисциплін за фахом, які пов'язані з побудовою карт, схем, планів і оформленням різноманітної графічної документації зі спеціальності землеустрої та кадастр.

2. Мета навчальної дисципліни:

підготовка студентів по викреслюванню і оформленню креслень, складених у відповідності з профілем спеціалістів, в процесі виконання робіт по вишукуванню, проектуванню, обліку та оцінці земель; вивчення математичних методів та комп'ютерних алгоритмів і програм для автоматизованого виконання топографічного і землепорядного креслення, а також формування формалізованого просторового мислення на основі діючих правил виконання карт та інших технічних креслень.

3. Пререквізити.

Вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях студентів або вивченні разом із цією дисципліною таких навчальних дисциплін: «Історія земельних відносин», «Вступ до спеціальності», «Основи геодезії», «Вища математика» тощо.

4. Результати навчання

Завдання дисципліни - засвоєння сучасних підходів та комп'ютерних методів вирішення задач побудови топографічних та землепорядних креслень, вироблення початкових навичок і вмінь, необхідних майбутнім фахівцям відповідних спеціальностей.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- прийоми графічного оформлення олівцем, пером, рейсфедером, кронциркулем і кривоніжкою;
- навчитися читати землепорядні креслення, добре знати умовні знаки і позначення, які застосовуються при їх викресленні;
- набути навички у викреслюванні і виконанні планів і проектів землекористувань, карт, схем та інших креслень за допомогою топографічних умовних позначень та шляхом розфарбування (ілюмінування); розміщення надписів, заголовків, загальної композиції, копіювання і розмноження креслень;
- навчитись основ створення карти у відповідних графічних програмах – MapInfo, ArcGIS, AutoCAD, AdobeIllustrator, CorelDRAW, Digitals, Macromedia Freehand та інші;
- засвоїти основи оцифровки карти, і отримувати цифрову або електронну карту.

вміти:

- правильно графічно оформляти креслення олівцем, пером, рейсфедером, кронциркулем і кривоніжкою;
- читати землепорядні креслення, використовуючи умовні знаки і позначення, які застосовуються при їх викресленні;
- викреслювати і виконувати плани і проекти землекористувань, карт, схем та інших креслень за допомогою топографічних умовних позначень та шляхом розфарбування (ілюмінування); розміщення надписів, заголовків, загальної композиції, копіювання і розмноження креслень;
- створювати карти в відповідних графічних програмах – MapInfo, ArcGIS, AutoCAD, AdobeIllustrator, CorelDRAW, Digitals, Macromedia Freehand та інші;
- оцифровувати карти, і отримувати цифрову або електронну карту.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	6	180	15	-	-	45	120	-	Іспит
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		Л	п	лаб	інд	с.р.		Л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Креслярські інструменти: техніка підготовки їх до роботи, правила роботи та їх збереження. Основні прийоми креслення олівцем, пером, рейсфедером і кронциркулем.													
Тема 1. Креслярські матеріали, інструменти та приладдя.	23	2	-	6	-	15	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Основні прийоми креслення	23	2	-	6	-	15	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	46	4	-	12	-	30	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Креслярські шрифти. Використання акварельних фарб.													
Тема 3. Шрифти	23	2	-	6	-	15	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Робота акварельними фарбами	23	2	-	6	-	15	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	46	4	-	12	-	30	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 3. Топографічні умовні знаки. Використання та методика викреслювання олівцем, пером, рейсфедером і кронциркулем землевпорядних умовних знаків. Використання фарб при викреслюванні умовних знаків.													
Тема 5. Топографічні умовні знаки	21	1	-	5	-	15	-	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Викреслювання графічних матеріалів	21	1	-	5	-	15	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	42	2	-	10	-	30	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 4. Засоби організації креслення на комп'ютері.													
Тема 7. Основи комп'ютерної графіки	46	5	-	11	-	30	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 4	46	5	-	11	-	30	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	180	15	-	45	-	120	-	-	-	-	-	-	-

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми
1	2
1	Вивчення креслярських матеріалів і приладь. Викреслення учбового штампу олівцем.
2	Побудова і викреслення сітки квадратів та масштабів олівцем.
3	Викреслення прямих і кривих ліній олівцем методом нарощування.
4	Викреслення прямих і кривих ліній різної товщини олівцем і пером методом нарощування.
5	Викреслення ліній різної товщини рейсфедером.
6	Викреслення прямих пунктирних ліній різної товщини, штриховки рейсфедером, кіл великих діаметрів циркулем і малих – кронциркулем.
7	Викреслення горизонталей кривоніжкою.
8	Вивчення і застосування топографічного напівжирного шрифту.
9	Вивчення і застосування рубаного широкого напівжирного шрифту Р-152.
10	Вивчення і застосування шрифту давнього курсиву напівжирного Д-432.
11	Вивчення і застосування шрифту БСАМ курсив малоконтрастний Бм-431.
12	Вивчення і застосування стандартного шрифту.
13	Вивчення і застосування художніх шрифтів і рамок.
14	Написання кожним з 5 вивчених шрифтів волосними літерами поданого тексту.
15	Викреслення штампів для основних надписів графічної частини документів.
16	Викреслення титульної сторінки для виконаних контрольних робіт.
17	Використання землевпорядних умовних знаків. (Рілля, сінокіс, пасовище, виноградники, сади)
18	Використання землевпорядних умовних знаків. (Парники, городи, болото, ліс, чагарник, кам'янистір розсипи)
19	Використання землевпорядних умовних знаків. (Кордони, межі, огорожі)
20	Використання землевпорядних умовних знаків. (Дороги)
21	Використання землевпорядних умовних знаків. (Пункти геодезичної мережі)
22	Використання землевпорядних умовних знаків. (Рельєф)
1	2
23	Використання землевпорядних умовних знаків. (Гідрографія)
24	Фарбування площ (шкала кольорів, лесування).
25	Викреслення і оформлення частини кадастрового плану землекористування господарства.
26	AutoCAD: засоби організації креслення.
27	KOMPAS-3D_LT_V11: засоби організації креслення.
28	Fontlab v4.0.5: засоби організації креслення.
29	ESRI ArcView 3.2a : засоби організації креслення.
30	digit-src-4_1: засоби організації креслення.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Засоби оцінювання

Підсумковий модуль-контроль проводиться у вигляді тестування, контрольної роботи, вирішення практичного завдання. Максимальна кількість балів – 40.

До складу екзаменційного білету входять 5 завдань (1- вирішення тестового завдання (5 балів), 2-4 – відповіді на теоретичні запитання (кожне питання – 9 балів), 5 – вирішення практичного завдання (8 балів).

Результати заключного тестування оцінюються наступним чином (у тесті 10 запитань):

Кількість правильних відповідей	Бал
9-10	5
7-8	4
5-6	3
3-4	2
2	1
1	0,5
0	0

Критерії оцінювання теоретичних питань:

9	студент дає вичерпні та логічні відповіді на поставлені запитання; бере активну участь в обговоренні всіх питань і суттєво доповнює відповіді новітніми даними; вміє встановити причинно-наслідкові зв'язки при обговоренні матеріалу; проявляє знання з додаткової літератури, не обмежуючись лекційним матеріалом
7	студент репродуктивно відтворює вивчений матеріал та при відповіді на запитання допускає неточності, які виправляє з допомогою викладача; суттєво доповнює деякі питання
5	студент чітко формулює основні визначення та поняття.
3	студент робить спроби відповідати чи доповнювати, проте виявляє слабкі знання та допускає грубі помилки під час обговорення матеріалу.
1	протягом опитування студент не проявляє активності, хоча інколи намагається не без допомоги викладача та студентів дати визначення, сформулювати поняття чи зобразити формулу.
0	студент не може дати відповіді на запитання.

Критерії оцінювання практичного завдання:

8	студент виявляє глибокі і повні знання матеріалу, проявляє творчий підхід та безпомилкове відтворення набутих теоретичних знань з використанням наукової термінології, розв'язує повністю отримане завдання і робить висновки по отриманих результатах.
7	студент показує системний та репродуктивний характер теоретичних знань, розв'язує повністю отримане завдання і робить висновки по отриманих результатах.
5	студент показує системний та репродуктивний характер теоретичних знань, проте допускає помилки, які може виправити з допомогою викладача.
3	студент виявляє знання основного матеріалу, але під час відповіді допускає помилки і неточності.
2	студент робить спроби відповідати, проте виявляє слабкі знання та допускає грубі помилки.
0	студент не може дати відповіді на запитання.

Форми поточного та підсумкового контролю

Тестовий, графічний (викреслення окремого завдання), письмовий (написання завдання різними шрифтами; диктант (умовні знаки)).

Розподіл балів, які отримують студенти (іспит)

Поточне оцінювання							Кількість балів (екзам робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3		Змістовий модуль № 4		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
10	10	9	9	8	8	6		

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Землевпорядне креслення: Навчально-методичний посібник. Укл. Р.І. Беспалько, І.І. Казімір – Чернівці: ЧНУ, 2010. – 64 с.
2. Каталог землевпорядних умовних знаків масштабу 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000: навч. посібник. / Укл. Р.І. Беспалько, І.І. Казімір. – Чернівці; Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 268 с.
3. Лозинський В.В. Топографічне і картографічне креслення. Методичні рекомендації до лабораторних робіт з креслення. Львів, 2009. – 52с.
4. Остапчук С.М. Топографічне креслення. Навчальний посібник. Рівне: НУВГН., 2009. - 119с.
5. Стандарт підприємства. Оформлення графічних і текстових матеріалів. Загальні вимоги. СТП 7.070806.02-95.- Львів. 1995.
6. Суботський В.П. Топографічне і землевпорядне креслення. К. НМЦ, 1998.

7.2. Допоміжна

1. Брилинг Н.С., Балягин С.Н. Черчение: Справочное пособие. – М.: Стройиздат, 1995.
2. Методичні вказівки: Застосування стандартів при оформленні курсових і дипломних проектів із спеціальності “Землевпорядкування”. НМЦ 1994 р.
3. Программное обеспечение для создания цифровых карт и планов Digitals для windows. Руководство оператора. Часть 2. – Винница: Геосистема, 2003. – 112 с.

4. Стандарт підприємства. Оформлення графічних і текстових матеріалів. Загальні вимоги. СТП 7.070806.02-95.- Львів. 1995.
5. Топографо-геодезична та картографічна діяльність. Законодавчі та нормативні акти. Частина 2. – К.: Укргеодезкартографія, 2002. – 656 с.
6. Умовні знаки для топографічних планів масштабів 1:5000, 1:2000, 1:1000, 1:500. – К.: Міністерство екології та природних ресурсів України, 2001. – 256 с.
7. Федорченко М.В. Раков В.П. Землеустроительное черчение. М. Недра, 1991.
8. Федоренков А. П., Басов К. А., Кимаев А. М. AutoCAD 2000: практический курс. – М.: ДЕСС, 2000. – 528 с.

8. Інформаційні ресурси

1. <http://e-learning.chnu.edu.ua/course/category.php?id=7&perpage=20&page=1>
2. <http://chnu-zemkadastr.ucoz.ua/>
3. <http://kreslennya.com/>
4. http://npcz-rivne.ucoz.ua/load/biblioteka/topografichne_kreslennja/36
5. <http://trudove.org.ua/post/rozrobka-uroku-kreslennya-topograf-chnu-kreslennya>
6. <http://kg-igdg.at.ua/publ/>